

Examenul național de bacalaureat 2025

Proba E. d)

Filosofie

Varianta 4

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Pentru fiecare dintre următorii itemi, scrieți, pe foaia de examen, doar cifra corespunzătoare și notați în dreptul ei doar litera asociată răspunsului corect. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Întrebarea „Este fericirea realizabilă sau ea este numai un ideal pe care omul îl urmărește de-a lungul vieții sale, fără a-l realiza?” vizează problematica:

- a. raportului dintre adevăr și eroare
- b. sensului cunoașterii
- c. raportului dintre societatea civilă și stat
- d. sensului vieții

2. Întrebarea „Care sunt condițiile unei vieți morale?”, în sens strict, aparține:

- a. filosofiei politice
- b. eticii
- c. teoriei cunoașterii
- d. epistemologiei

3. Problematika moralei, în sens strict este circumscrisă prin referiri la:

- a. adevăr și fals
- b. frumos și urât
- c. ființă și neființă
- d. bine și rău

4. John Stuart Mill consideră că:

- a. omul este condamnat la libertate și, în consecință, este responsabil
- b. unicul scop care îi îndreptățește pe oameni, individual sau colectiv, la ingerințe în sfera libertății de acțiune a fiecăruia, este încălcarea drepturilor individuale
- c. libertatea pozitivă a avut și va avea un rol decisiv în istoria omenirii
- d. libertatea adevărată nu implică „drepturi” pentru că drepturile îți sunt date de alții și ele nu te angajează

5. Libertatea este înțeleasă ca absență a constrângerilor, în context social-politic, în timp ce, în sens strict, trebuie corelată cu:

- a. acțiunea statului de a subordona cetățenii
- b. natura și cu progresul cunoașterii, în diferite domenii de activitate
- c. responsabilitatea social-politică
- d. temeiurile gnoseologiei

6. Pentru filosoful francez Jean-Paul Sartre:

- a. relația dintre libertate și responsabilitatea social-politică trebuie să fie abordată prin prisma esteticii
- b. omul este absolut liber și, totodată, absolut responsabil atât față de sine, cât și față de umanitate
- c. voința de a trăi este identică cu voința de putere
- d. omul cunoaște două modalități de a fi liber: libertatea pozitivă și libertatea negativă

7. În concepția kantiană a cunoașterii, în sens strict, cunoștințele care își au sursa în experiență se numesc:

- a. cunoștințe a priori
- b. imperative ipotetice
- c. cunoștințe a posteriori
- d. imperative categorice

8. Potrivit teoriei adevărului coerentă, adevărul unei idei de stabilește în raport cu:

- a. realitatea vizată de ideea respectivă
- b. consecințele sale practice
- c. utilitatea ideii respective
- d. compatibilitatea cu sistemul de propoziții acceptate deja ca adevăruri

9. Ideea potrivit căreia acțiunile sunt bune în măsura în care aduc fericire și rele dacă ele au ca rezultat contrariul fericirii aparține:

- a. gnoseologiei
- b. antropologiei
- c. epistemologiei
- d. eticii hedoniste

10. Filosoful care a realizat distincția dintre judecățile analitice și judecățile sintetice este:

- a. Lucian Blaga
- b. Ludwig Wittgenstein
- c. Immanuel Kant
- d. John Locke

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. Analizați, într-o pagină, problematica *raportului dintre autoritatea politică și libertatea individuală* din perspectivă filosofică. Punctajul se acordă pentru:

- a) numirea unui filosof care, în scrierile sale, a făcut referire la problematica raportului existent între *autoritatea politică și libertatea individuală* **1 punct**
- b) precizarea explicită a tezei/ideii filosofice despre raportul existent între *autoritatea politică și libertatea individuală* **2 puncte**
- c) explicarea unei teze/idei filosofice, precizată explicit la subpunctul b) **6 puncte**
- d) ilustrarea tezei/ideii filosofice pe care ați precizat-o, printr-un exemplu concret de situație din societatea contemporană **4 puncte**
- e) menționarea unei consecințe, în plan social, asupra libertății individuale în condițiile în care autoritatea politică se exercită prin legi nedrepte **1 punct**
- f) utilizarea adecvată a limbajului de specialitate **1 punct**
- g) încadrarea în limita de spațiu precizată **1 punct**

B. Argumentați în favoarea sau împotriva tezei potrivit căreia *eroarea este o realitate ce însoțește permanent procesul cunoașterii sau procesul dobândirii de noi informații*. **8 puncte**

C. Ilustrați, printr-un exemplu concret, modul de manifestare a libertății de întrunire, într-un stat democratic. **6 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Citiți, cu atenție, textul de mai jos:

"Aș vrea ca oamenii să se gândească că trei lucruri vor afla în ei înșiși [...] existența, cunoașterea și voința. Pentru că eu sunt, eu cunosc și eu vreau. Eu sunt o ființă care cunoaște și vrea; eu cunosc că sunt și că vreau; eu vreau să fiu și să cunosc."

(Augustin, *Confesiuni*)

- 1. Formulați, pe baza textului dat, teza lui Augustin referitoare la facultățile sufletului. **4 puncte**
- 2. Explicați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *om interior* și *om exterior*, utilizând termenii menționați în sens filosofic. Punctajul se acordă pentru:
 - a) utilizarea fiecăruia dintre cei doi termeni dați în sens filosofic **2 puncte**
 - b) explicarea corelației existente între termenii dați **6 puncte**
 - c) coerența textului redactat **1 punct**
 - d) încadrarea în limita de spațiu precizată **1 punct**
- 3. Argumentați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice din textul dat. **6 puncte**

B. Știind că unii filosofi au considerat că există mai multe tipuri de dreptate:

- 1. Menționați două tipuri de dreptate. **4 puncte**
- 2. Construiți un argument care să justifice ideea potrivit căreia problema dreptății este corelată cu cea a relației dintre individ și societate abordată din perspectiva autorității. **6 puncte**